

Verslag van de vergadering van de Commissiewerkgroep Voedselcontactmaterialen gehouden op 2 en 3 mei 2018 te Brussel

Commissie : B. Schupp, J. Briggs, E. Hoekstra (JRC)
Ned. delegatie : H. Rang (VWS)

**Directie Voeding,
Gezondheidsbescherming
en Preventie**

Regulier Overleg Warenwet

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511VX Den Haag

T 070 340 79 11
F 070 340 55 54
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij
ir. H. Rang
h.rang@minvws.nl
T 070 340 7967
www.row.minvws.nl

Ons kenmerk
15102017 - Verslag CWG
Voedselcontactmaterialen
d.d. 15 september 2017

Secretariaat ROW
[dienstpostbusROW-
EU@minvws.nl](mailto:dienstpostbusROW-EU@minvws.nl)
www.row-minvws.nl

Samenvatting

Tijdens deze vergadering werd het voorstel voor de herziening van de keramiekrichtlijn (84/500/EEG) besproken. Ook gaf de Commissie een indicatie af over de wijze waarop de besluiten over de goedgekeurde plastic-recyclingprocessen zullen worden afgerond. Ook stelt de Commissie voor om een EU-coördinated controleplan voor FCM te ontwikkelen. De volgende vergadering van de werkgroep vindt plaats op 5 en 6 juli 2018.

1. Herziening van Richtlijn 84/500/EEG voor keramische materialen

De Commissie licht het voorstel nogmaals toe. De bedoeling is dat een korte discussie plaatsvindt. Vervolgens zal het uitgenodigde bedrijfsleven binnenkomen en zal de Commissie de sector over de plannen informeren; dit is nog niet eerder gebeurd. Na de discussie met het bedrijfsleven wordt de discussie met de lidstaten hervat en worden afspraken over het vervolg gemaakt.

Het voorstel voorziet bovenal in een verlaging van de limieten voor de migratie lood en cadmium uit keramiek. Daarnaast zijn er voorstellen voor andere metalen en voor een uitbreiding van de scope naar emails en glas (incl. kristal). Belangrijkste discussiepunt is de manier waarop de regels ook van toepassing kunnen worden verklaard op "ambachtelijke" en "traditionele" productie. Er zijn namelijk duidelijke signalen dat deze producten niet kunnen voldoen aan de voorziene MRL's. Wel benadrukt de Commissie dat zij vooral oog heeft voor de gezondheidseffecten, hoewel de economische factor zeker niet uit het oog verloren wordt. Vooral kleine Europese bedrijven kunnen niet aan de normen voldoen; het industriële keramiek, dat veelal uit derde landen komt, wel.

Het voorstel van de Commissie voorziet, net als de huidige richtlijn, in drie categorieën:

Categorie 1: Niet-vulbare voorwerpen en vulbare voorwerpen waarvan de inwendige diepte gemeten tussen het laagste punt en het horizontale vlak door de bovenrand ten hoogste 25 mm bedraagt, hiervoor worden SML's vastgesteld in mcg/dm²;

Categorie 2: Alle andere vulbare voorwerpen, hiervoor worden SML's vastgesteld in mcg/dm³;

Categorie 3: Kookgerei; verpakkingen en opslagvaten met een inhoud van meer dan 3 liter hiervoor worden ook SML's vastgesteld in mcg/dm³.

Daarnaast is een categorie sierranden (*rims*) voorzien. De wenselijke normen hiervoor zijn nog niet ingevuld.

Het principe is dat normen worden vastgesteld voor materialen die het betreffende metaal bevatten. Dit voorkomt dat bedrijven producten zouden moeten onderzoeken, terwijl vooraf al duidelijk is dat het metaal niet aanwezig is en onderzoek dus niet zinvol is. Naast normen voor lood en cadmium zijn voor de discussie normen voorgesteld voor aluminium, arseen, barium, kobalt en chroom-VI en nikkel.

Voor lood is de op gezondheidsoverwegingen (afgeleid van een BMDL01 van 0,5 mcg/kg lg/dag en een allocatiefactor van 10% een wenselijke migratienorm afgeleid van 3 mcg/kg voedsel; dit zou een reductie van de huidige norm met een factor 1333 betekenen. Analytisch is een norm van 10 mcg/kg haalbaar, dus de Commissie stelt voor daar op in te zetten. Voor cadmium zou de TWI 2,5 mcg/kg zijn, met een allocatiefactor van 10% levert dat een SML van 2 mcg/kg op (verscherping van de norm met een factor 150), om analytische redenen wordt dat 5 mcg/kg.

Bij het onderzoek van JRC is gebleken dat de ontworpen testomstandigheden azijnzuur, citroenzuur en aangezuurde tomatensaus) de in praktijk te verwachten migratie sterk overschatten. Daarnaast levert ook de voorgeschreven manier van "hot fill" een overschatting van

de blootstelling. De voedselconsumptie van 1 kg/dag is redelijk, terwijl de blootstelling bij kinderen in praktijk, door hun relatief grotere voedselconsumptie, wat hoger zal zijn. Al met al lijkt het geheel de blootstelling te overschatten. Een mogelijke manier om daarvoor te corrigeren is het delen van de gevonden migratie door 10, voordat de uitkomst wordt getoetst aan de SML (dit is overeenkomstig de huidige Nederlandse aanpak). Op een vraag van een delegatie of die correctie voor alle SML's zou gelden, geeft de EC een bevestigend antwoord. Een andere lidstaat vraagt of het niet meer voor de hand zou liggen om reële testomstandigheden te kiezen. De Commissie geeft aan dat daarvan geen sprake kan zijn; dit zou betekenen dat het hele onderzoek van JRC zou moeten worden overgedaan.

Naast de correctiefactor van 10 om te corrigeren voor te zware tekstomstandigheden, overweegt de Commissie ook factor toe te laten voor "ambachtelijke" (factor 5) en "traditionele" productie (factor 10). Op een vraag geeft de Commissie aan dat "traditionele productie" zich beperkt tot bedrijven die deze methoden van oudsher gebruiken; er is geen mogelijkheid dat andere producenten "traditionele methoden" zouden gaan gebruiken. Ook zou voor overgangperiodes (voor bedrijven die een goedgekeurd "remediation plan" hebben) een factor (2-5) kunnen worden toegestaan. De Commissie benadrukt dat deze andere factoren niet cumulatief zouden zijn. De maximale correctiefactor is dus 100: 10 (algemene factor) x 10 (andere factoren). Een lidstaat merkt op dat deze aanpak voor "traditionele" producten (factor 100) dus niet tot een aanscherping van de lood- en cadmiumnorm leidt. Een grote lidstaat geeft aan dat het buikpijn krijgt bij het idee dat door de correctiefactoren niet-conforme producten op de markt toegelaten zouden kunnen worden. Een kleine lidstaat benadrukt dat het aan expertise ontbreekt "remediation plans" goed te keuren en de uitvoering daarvan te bewaken. De commissie geeft toe dat dit ook in andere lidstaten zou kunnen spelen.

Een ander heet hangijzer is de eventuele verplichting voor kleine bedrijven om testen uit te voeren. In de ogen van de Commissie kan deze verplichting vervangen worden van een systeem met GMP, gecombineerd met eisen te stellen aan de grondstoffoelieferanciers. Deze moeten duidelijke aanwijzingen voor productie en gebruiksmogelijkheden van het eindmateriaal geven, zoals een waarschuwing "enamel for stained and hot glass, not recommended for dinnerware use".

Tot slot benadrukt de Commissie dat er nog enkele punten moeten worden opgehelderd: normen voor "bakeware", hieraan zal JRC nog werk doen; risicoanalyse voor diverse andere metalen door EFSA, limieten voor sierranden en een beter begrip van gedrag van geëmailleerde producten, waaraan JRC ook zal werken, maar waar ook input van de industrie gevraagd zal worden.

Tijdens de bijeenkomst met de sector werd opnieuw vooral het economische belang van de sector en de onhaalbaarheid van te strenge lood- en cadmiumnormen benadrukt. Eén sectorvertegenwoordiger maakte het zeer bont door te waarschuwen voor zelfmoord door ontstane werkloosheid, als deze normen zouden worden aangenomen; de gezondheidswinst door lagere normen zou daarmee ongedaan worden gemaakt. Een ander merkte op dat de loodnorm door alle factor in feite hoger kan uitkomen dan de SML van 100 mcg/kg die de sector zelf had voorgesteld. De Commissie beaamt dat het Commissievoorstel "enige ruimte voor discussie" vertoont. De industrie toont zich bereid gegeven over emails op te leveren. Eén vertegenwoordiger wees op het probleem van producten die in de magnetron kunnen als deze als "ovenware" zouden worden getest. De Commissie neemt dit punt mee; het heeft mogelijk consequenties voor de etikettering. Tot slot merken verschillende sectorvertegenwoordigers op dat zij het belangrijk vinden dat het stellen van nieuwe normen aan een impactanalyse wordt onderworpen. De Commissie geeft aan dat de nut en noodzaak van een dergelijke analyse nog onderwerp van discussie is.

De Commissie nodigt de lidstaten uit om nu en tijdens de volgende vergadering hun mening over het voorstel te geven. Het idee van de correctiefactoren wordt niet enthousiast ontvangen, maar alternatieve plannen blijven uit. Verschillende lidstaten merken op dat zij inzien dat er iets moet gebeuren aan de normen voor lood en cadmium en dat zij bereid zijn het voorstel van de Commissie voor de aanpassingsfactoren welwillend te beschouwen.

2. Plastic recycling

De Commissie geeft een overzicht van de stand van zaken. De EFSA heeft (vooral tot 2016) meer dan 140 processen geëvalueerd. Deze dossiers moeten worden omgezet in goedkeuringsbeschikkingen; dit proces is stil komen te liggen door de discussie over de *plastics strategy* (PS). Nu wordt het werk voor de beschikkingen weer opgepakt; het is de bedoeling dat het grootste deel van het werk hiervoor in mei en juni 2018 wordt uitgevoerd.

De Commissie wil in deze vergadering aangeven wat de consequenties van de PS voor dit onderwerp is; de druk om plastic te hergebruiken zal toenemen (in 2030 moet alle plastic herbruikbaar of eenvoudig te recyclen zijn). Dit leidt tot enige aanpassingen in het beleid t.a.v. het recyclen van plastic-FCM, die het recyclen moeten stimuleren zonder de veiligheid ervan te

schaden. Zo zal de (moeilijk te handhaven) eis van maximaal 5% niet-FCM-plastic in de grondstof worden vervangen door een "ALARA"-eis en zal de monitoring worden aangescherpt om het vertrouwen in (en daarmee het volume van) recycling te helpen vergroten. Ook wordt de recycling uitgebreid naar andere plastics dan PET.

Daarnaast zal worden gestreefd naar het verminderen van "single use plastics". De PS heeft dus meer consequenties voor FCM dan alleen voor de recycling. De Commissie adviseert de aanwezigen kennis te nemen van de PS, te raadplegen op de website van de EC (<http://ec.europa.eu/environment/circular-economy/pdf/plastics-strategy.pdf>).

Vervolgens gaat de Commissie in op de tot nu toe gevolgde werkwijze bij de goedkeuring van recyclingprocessen. Bij deze recycling is "incidentele contaminatie" het belangrijkste aandachtspunt. Dit leidt ertoe dat de kritische processtappen in het recyclingproces de reinigingsstappen zijn. In de beschrijving van de processen worden restricties opgenomen voor de input (bron, reiniging, vorm), voor het proces zelf (CCP met normen) en voor de output gebruiksvoorwaarden, maximaal gebruiksperscentage). Het bedrijf neemt de essentiële karakteristieken van het productieproces op in een zgn. Compliance Monitoring Summary Sheet, dat de basis voor de processing en het startpunt van het toezicht zal vormen. De Commissie hecht daarnaast grote waarde aan monitoring van de uitkomsten van de processen. In eerdere communicaties ging de Commissie uit van monitoring door de bevoegde autoriteit; nu wordt hiervoor actie van de betrokken bedrijven verwacht. De gewenste omvang van de monitoring moet nog worden vastgesteld. Het JRC zal de gegevens van de monitoring analyseren en op basis van deze analyse kan het toezicht gericht worden ingezet, kunnen stofstromen worden geïdentificeerd en waar mogelijk gestandaardiseerd en kunnen de risico's goed in beeld worden gebracht. De planning van de af te kondigen beschikkingen en de invoering ervan en het inregelen van het toezicht is als volgt:

stap 1 (december 2018): alle beschikkingen gepubliceerd (CWG juli, SCoPAFF oktober);

stap 2 (3 mnd na publicatiedatum - PD): opstellen CMSS en aanlevering aan autoriteiten (CA's);

stap 3 (6 mnd na PD): start monitoring; aanbevelingen CA's voor de CMSS;

stap 4 (9 mnd na PD): audits door CA, consistency check CCMS en monitoringdata;

stap 5: (12 mnd na PD): implementatie nadere aanbevelingen, officiële controle ingeregeld voor volledige naleving van de eisen.

Als vervolgstappen ziet de Commissie het uitbreiden van het systeem naar andere plastics dan PET (m.n. polyolefinen), waarbij ook aandacht is voor acties om de recyclebaarheid van plastics te verhogen. De "standaardisatie van afvalstromen", waarbij een standaard voor "food grade waste" wordt opgesteld, ziet de Commissie als een mogelijkheid om de kosten te verlagen en tegelijkertijd de veiligheid te verhogen. Ook wil de Commissie de aanpak verbreden naar niet-plastics, zoals papier en karton (struikelblok hierbij is dat er nog geen EU-harmonisatie bestaat). De Commissie merkt op dat soms de indruk wordt gegeven dat "natuurlijke" of afbreekbare plastics niet onder de regels vallen, maar dit is een misvatting.

De Commissie vraagt speciale aandacht voor het gebruik van gerecycleerde materialen achter een functionele barrière. Zij stelt vragen bij het concept, met name als deze barrière in een proces van thermoforming wordt toegepast. Bij zo'n proces zal de barrière vaak niet intact blijven. Oostenrijk geeft aan de toepassing van f.b. te onderzoeken. Een andere lidstaat geeft aan dat materiaal dat niet geschikt is voor voedselcontact en (mogelijk) CMR-stoffen bevat, naar de letter van de verordening helemaal niet voor gebruik in aanmerking komt, ook niet achter een f.b.; toch wordt deze mogelijkheid wel overwogen. De Commissie vraagt de lidstaten of zij het noodzakelijk vinden dat er aangaande f.b. nadere bepalingen besproken worden. Lidstaten worden opgeroepen dit aan de Commissie te melden.

In de komende werkgroep in juli zullen de beschikkingen worden besproken. Mogelijk komt er in juni nog een aanvullende task force meeting.

3. Verordening (EU) 284/2011 en officiële controles

De Commissie gaat in op de discussie over het verplichte onderzoek van keukengerei van polyamide en melamine uit China en Hongkong. Deze verplichte controle heeft daadwerkelijk geleid tot een verbetering van de situatie. Toch blijven er – blijkens ook RASFF-notificaties – problemen bestaan met andere FCM's en andere landen. Daar is met de nieuwe Verordening officiële controles (2017/625) mogelijk een reactie op te formuleren. Einde 2019 zou er daarvoor een officieel controleplan voor FCM kunnen worden vastgesteld. In de aanloop daar naar toe, stelt de Commissie voor om te komen tot een "voluntary coordinated control plan", op te nemen in een aanbeveling van de Commissie. Dit beoogde plan wordt het "**Intermediate Food Contact Coordinated Control Plan**" genoemd.

Dit plan zou er op gericht zijn om inzicht te verschaffen in de migratie uit FCM's en in misleidende verkooppraktijken van FCM's in de IUnie. Het kan bijdragen aan een betere samenwerking en coördinatie van de officiële controle van FCM in de lidstaten. Het levert gegevens op voor de

evaluatie van maatregelen en geeft inzicht in de inspanningen die lidstaten zich getroosten bij de inspectie van FCM. Een speciaal resultaat kan zijn dat inzicht wordt verschaft in de migratie uit producten die verkocht worden als "plastic free", maar dat in feite niet zijn en mogelijk teveel migratie vertonen.

De Commissie stelt voor om voor dit vrijwillige plan een kortere periode (2 januari – 15 april 2019) te kiezen, waarna de resultaten worden gerapporteerd in de periode 1 maart – 30 juni 2019. Op basis van ervaringen (waaronder EFSA-opinies en RASFF-meldingen) stelt de Commissie als onderwerpen van onderzoek voor: melamine, fenol, bisfenolen, ftalaten, expoxidised soybean oil (ESBO), gefloreerde verbindingen, metalen en legeringen, overall migration uit "natuurlijke plastics" en oligomeerfracties. Als te bemonsteren producten stelt de Commissie voor: keukengerei, serviesgoed, apparatuur voor de verwerking van voedsel, verpakkingen, glazen potten en de eerder genoemde "natuurlijke/plastic-free/ecologically friendly, biodegradable/etc." plastic materialen.

Er kan gekozen worden voor het onderverdelen van de lidstaten naar analysecapaciteit in vier groepen die ieder een bepaald aantal monsters onderzoekt. Nederland zou daarbij (samen met Roemenië, België, Griekenland, Portugal, Tsjechië, Hongarije, Zweden, Oostenrijk en Bulgarije) in de tweede groep worden ingedeeld. De lidstaten kunnen dan zelf hun eigen prioritaire product/stof-combinaties opgeven. Voor de analyse wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van door JRC aanbevolen methoden, anders zijn de resultaten niet vergelijkbaar. Bij het ontbreken van dergelijke methoden moet nader overleg over te gebruiken methoden plaatsvinden. Gegevens zouden moeten worden ingezonden via het SANTE DATA PLATFORM (SANTE XML GATE 3).

Na de presentatie van de Commissie worden enkele kritische opmerkingen gemaakt. De onderzoeksperiode lijkt vrij kort en ook nogal vroeg dag. Ook wordt gevraagd naar de "risk based" onderbouwing van het plan, waarop de Commissie zich baseert. De Commissie zal deze onderbouwing beschikbaar maken. Een lidstaat vraagt zich af of niet eerst gewerkt kan worden aan een collectieve analyse van al bestaande controlegegevens.

De Commissie roept de lidstaten op om dit voorgenomen project intern te bespreken en voor het eind van juni 2018 input voor het programma te leveren. Op basis hiervan kunnen de details verder worden uitgewerkt en kan een representatief Intermediate Food Contact Coordinated Control Plan worden opgesteld, vooruitlopend op de invoering van de controleverordening eind 2019.

4. AOB

a. Minerale oliën

De Commissie meldt de stand van zaken m.b.t. de analyse van MOH. De taskforce voor de aanbevelingen zal binnenkort (eind mei) de guideline publiceren, in twee delen, die al in de stakeholdermeeting zijn besproken:

- 1: sampling (ook voor wie nog niet kan analyseren) en reporting (voor wie al wel kan analyseren);
- 2: analyse

Daarnaast zal de Commissie een databank opstellen van stoffen op basis van minerale oliën, die bij de productie van voedingsmiddelen gebruikt mogen worden en die bij de analyse dus naar voren zouden kunnen komen. Dit helpt bij het zoeken naar bronnen wanneer in de analyse MOH worden aangetroffen.

Daarnaast werkt JRC samen met BfR aan analyse van Total Diet monsters, om een beeld te krijgen van de totale belasting via de voeding.

In mei worden de eerste analyseresultaten verwacht. Op grond hiervan wordt geopperd de totale looptijd van het project te verlengen. De Commissie gaat hier (nog) niet op in.

b. "wikkelhout" voor de grill

Spanje toont een filmpje over een nieuw product dat op de markt is en vraagt of dit FCM en eventueel een actief materiaal is. Het gaat om dunne plakken hout, waarin vlees gewikkeld wordt dat vervolgens op de grill wordt gelegd. Het hout verkoold gedeeltelijk en geeft een rooksmak en -kleur aan het vlees af. Nederland geeft aan dat dit zowel een FCM als rookhout is; in beide gevallen is de belangrijkste eis dat het hout geen verduurzamingsmiddelen mag bevatten. Voor andere lidstaten is het vooral een FCM en zijn de algemene veiligheidseisen van de kaderverordening van toepassing. De Commissie neigt ertoe het materiaal te beschouwen als een "actief materiaal", hoewel het materiaal niet leidt tot een verlenging van de houdbaarheid. De Commissie zal zich beraden of zij voor dit materiaal (en voor andere opkomende interpretatievragen) een tekst kan opstellen. Zij voegt hier wel aan toe dat de Commissie terughoudend is in het opstellen van "guidances".

c. papieren servetten

De Commissie heeft navraag gedaan bij alle lidstaten hoe papieren servetten worden beoordeeld. De meeste lidstaten beschouwen dit als FCM, hoewel veel lidstaten voor de handhaving wel de aanwezigheid van een glas-en-vork-symbool nodig hebben. Ook dit zou nader in een guidance besproken kunnen worden.

d. evaluatie wetgeving FCM

De Commissie geeft aan dat de evaluatie naar de wetgeving (Verordening 1935) loopt. de centrale vraag daarbij is of de beoogde doelen van de verordening (t.a.v. gezondheidsbescherming en facilitering interne markt) behaald worden. De Commissie kondigt een nieuwe webpage over deze evaluatie aan.

Volgende vergaderingen vinden plaats op 5 en 6 juli en 24, 25 of 26 september 2018.

Den Haag, 17 mei 2018